

409/02₅

Archiwum WKZ Kalisz

przyjęto dn. 31.05.84r.NACZELNA ORGANIZACJA TECHNICZNA
ODDZIAŁ WOJEWÓDZKI W KALISZUZESPÓŁ USŁUG TECHNICZNYCH
KALISZ ul. Rumińskiego TEL. 37-64 TELEX _____

Nr rej. 43/489/76

ZAMAWIAJĄCY: Urząd Wojewódzki Wydział Kultury i SztukiWojewódzki Konserwator Zabytków w KaliszuZNAK I DATA ZAMÓWIENIA: KL.III.534/106/76 z dnia 12.VII.1976r.PRZEDMIOT OPRACOWANIA: Opracowanie ewidencji parkuzabytkowego w Górznie, gmina Ostrów Wlkp. woj. kaliskieZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA: teczek 1 sztuk 1

4602

Nr inv. 4602
BIBLIOTEKA
Zarząd Ochrony i Kształtowania Zasp. - Ogrod.

ul. Szwoleżerów Nr 9, tel. 66-78

ARCHIWUM
OŚRODKA OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9, tel. 628 48 41 w. 130

Nr inv. 4602

ANALIZA I OCENA WARTOŚCI ZABYTKOWYCH ZAŁOŻEŃ ZIELENI

<p>Park, ogród, aleja, zielen towarzysząca</p> <p>Rodzaj parku/ogrodu: klasztorny, zamkowy, pałacowy, dworski, miejski</p> <p>Czas powstania: ok 1900 r.</p> <p>Forma stylowa: krajoznawczy z el. geometr.</p> <p>Wielkość: 13,0 ha.</p>		<p>Nazwa: BÓRZNO</p> <p>Adres: gm. Ostrów Hkp.</p> <p>Województwo: Kelish</p> <p>Użytkownicy: Państwo Dom Brliche</p>	
---	--	---	--

K R Y T E R I A		0	1	2	3	4
		zły	mierny	db	b. db	

A Wartości zabytkowe	I.	Stopień przetrwania elementów dawnego układu przestrzennego				
		1. Osie i ciągi kompozycji (relacja z architekturą)		+		
		2. Układ dróg		+		
		3. Stopień przetrwania starodrzewia			+	
		4. Układ wodny i pierw. uksz. terenu		+		
		5. Zachowanie dawnych elementów architektury i małej architektury			+	
	II.	Wartość układu przestrzennego				
		1. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność nawarstwień stylowych			+	
		2. Wartość historyczna układu (dawność)		+		
		3. Wartość obiektów architektury		+		
		4. Reprezentatywność lub unikalność w skali regionu lub kraju		+		
		5. Wartości krajobrazowe i estetyczne			+	
	III.	Wartości tradycji historycznej (w sensie potencjonalnych walorów turystycznych)				
		1. Związek obiektu z postaciami lub wydarzeniami historycznymi	+			
			14			
		Wartości zabytkowe ogółem				

B Wartości przyrodnicze i ekologiczne	I.	Wartości przyrodnicze i ekologiczne				
		1. Rzadkie gatunki drzew i krzewów			+	
		2. Drzewa o charakterze pomników przyrody	+			
		3. Intensywność zadrzewienia			+	
		4. Stan zdrowotny drzewostanu			+	
		5. Znaczenie ekologiczne			+	
			8			
		Wartości przyrodnicze ogółem				
		22				
		Ogólna ocena obiektu				

Analizę sporządził: *efc-8*

Data: *28-V-85*

Uwaga dotycząca koniecznej doraźnej interwencji w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu oraz działań konserwatorskich w odniesieniu do zadrzewienia i obiektów architektonicznych — podać na odwrocie karty!

Szkiełko wsi zgodny z ryneklem, boć gwałt białej.

NACZELNA ORGANIZACJA TECHNICZNA
ODDZIAŁ WOJEWÓDZKI W KALISZU
ZESPÓŁ USŁUG TECHNICZNYCH
KALISZ ul. RUMIŃSKIEGO tel. 37-61

Projekt techniczny

Branża: Elektryczność

Obiekt: Paroisko zabudowy

Adres obiektu: wieś Górzno, gmina Ostrowiec Wlkp.

Inwestor: Wojewódzki Menadżer Zabytków w Kaliszu

Powierzchnia zabudowy 13,0 ha m²

Kubatura m³

Specjalista wiodący:	25.11.76	mgr inż. Franciszek Kłosowski	
Opracował	20.11.76	mgr inż. Władysław Wojtaszczyk Inżynier Elektryczności	
Kreślił			
Sprawdził	25.11.76	mgr inż. Zdzisław Wolanek	
Kier. ZUT		mgr inż. Stanisław Baży	KIEROWNIK Zespołu Usług Technicznych
	(data)	(tytuł, imię i nazwisko)	(podpis)

Nr rejestr. zlecenia

Kalisz, dnia 13.12.76 19 76 r.

METRYCZKA PARKU			
1	Adres i miejscowość:	Górzno	gmina: Ostrów Wlkp. I województwo: kaliskie
2	Nazwa parku:	aktualna: -	dawna: -
3	Rodzaj parku i stan jego zachowania:	parkowy, stan zachowania dobry	
4	Czas powstania:	około 1900 roku	
5	Położenie parku:	park położony jest we wsi Górzno, około 11 km od m. Ostrów Wlkp. i 17 km od m. Pleszew przy trasie Ostrów Wlkp. - Poznań	
6	Powierzchnia parku:	ogółem ha - 13,0	w tym wód w ha - 3,3
		czy są na niej budynki i jakie - zabytkowy pałac	
7	Użytkownik parku:	Państwowy Dom Dziecka - podległy Ministerstwu Oświaty i Wychow.	
8	Czy jest w rejestrze:	data i nr rejestru - z dn. 29 października 1968r., nr rej. 339/A	
		pomiar sytuacyjno-wysokościowy - brak; inwentaryzacja zieleni - brak	
9	Istniejące dokumentacje:	studium historyczne - brak; założenie techniczno-ekonomiczne - brak	
	/data i autor/:	techniczne, branżowe dokumentacje i ekspertyzy - ustalenie przy czyn obumierania drzew /wiązów/ w parku - opracował dr inż. Adam Czartoryski w maju 1975 roku	
10	Przeprowadzone remonty:	-	

Analiza i ocena wartości zabytkowych zarożeń zieleni

0 - mała wartość
1 - średnia wartość
2 - średnia wartość
3 - duża wartość
4 - bardzo duża wart.

Park krajobrazowy

Wielkość - 13ha

Czas powstania - ok. 1900 r.

Autorstwo - brak danych

Nazwa - park w m. Górzno

Adres - Górzno, gmina Ostrów Wlkp.

Województwo - Kaliskie

Kryteria		1	2	3	4
I. Stopień przetrw. element. dawnego ukł. przestrzennego					
1. Zasadnicze elementy:	a/osie kompozycji	1	1	2	1
	b/układ dróg	1	1	2	1
	c/wnętrza ogrodowe	1	1	1	3
	d/układ wodny	1	1	1	3
	e/pierwotne ukształtowanie terenu i granic	1	1	1	3
2. Zachowanie powiązań obiektu z otoczeniem		1	1	1	3
3. Zachowanie dawnych elementów małej architektury		1	0	1	1
4. Zachowanie dawnych relacji architektura-ogród		1	1	1	3
Ogółem		1	1	14	19
II. Originalność układu przestrzennego					
1. Szczególne cechy kompozycji przestrzennej		3	1	1	3
2. Wartość obiektów architektury		1	1	1	3
3. Wartość obiektów małej architektury		1	0	1	1
4. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność naważstwien stylowych		1	1	1	3
5. Reprezentatywność w skali regionu		1	1	1	3
6. Unikalność w skali regionu lub kraju		1	1	2	1
Ogółem		1	1	12	12
III. Wartości przyrodnicze					
1. Stan zdrowotny drzewostanu		1	1	1	3
2. Rzadkie gatunki drzew i krzewów		1	1	2	1
3. Drzewa o charakterze pomników przyrody		1	0	1	1
4. Różnorodność składu gatunkowego		1	1	1	3
5. Stopień wykształcenia runa		1	1	2	1
Ogółem		1	1	14	16
IV. Znaczenie ekol., krajobraz. i estetyczne dla środowiska					
1. Znaczenie ekologiczne		1	1	2	1
2. Znaczenie krajobrazowe		1	1	2	1
3. Znaczenie klimatyczne i zdrowotne		1	1	2	1
4. Znaczenie estetyczne		1	1	2	1
Ogółem		1	1	18	1
V. Wartości tradycji historycznych/w sensie poten. walorów turystycz.					
1. Czy obiekt jest związany z postaciami lub wydarzeniami historycznymi		1	0	1	1
2. Znaczenie dla danego regionu kraju		1	1	2	1
Ogółem		1	1	12	1
Analizę sporządził:		Ogólna ocena obiektu			
1. mgr inż. K. Wojtaszczyk		53			
2. K. Switalski					
Data: 20.11.1976 rok.					

I. Krótka analiza historyczna.

1. Ewolucja układu przestrzennego.

Park w Górznie założony został na przełomie XIX i XX wieku przez Kazimierza Lipskiego ówczesnego właściciela majątku Górzno. Nie zachowały się niestety ani dawne plany, ani żadne szczegółowe materiały, na podstawie których można by przekonać się o pierwotnym wyglądzie parku lub odtworzyć jego historię.

Nasuwa się tu skojarzenie z parkiem w Gołuchowie przez podobieństwo i analogię założeń - a więc z Adamem Kobuszkowskim, który łącznie z ówczesną właścicielką Gołuchowa Izabelą Dziążyńską, projektował i realizował niedawno położony park gołuchowski. W każdym razie wpływ założeń tego parku na park w Górznie wydaje się być niewątpliwy.

W okresie kiedy właścicielami parku była rodzina Lipskich, to jest do roku 1939, prowadzono tam stałą i staranną gospodarkę. Posadzano nowe gatunki drzew i krzewów - często egzotycznych. Około roku 1928 został przyłączony do południowej części parku teren, który zalesiono świerkiem pospolitym. W tym samym okresie założono aleję obsadzoną dębami, która odgranicza w części południowej park od przyległych pól uprawnych.

W czasie okupacji podczas ostatniej wojny parkiem zarządzali Niemcy. Niemiecka administracja majątku zaprzestała pielęgnowania parku, a pierwsze lata powojenne kiedy w pałacu mieściła się Szkoła Spółdzielcza, przyniosły dalsze szkody. Ogrodzenie zostało zniszczone, co ułatwiło miejscowej ludności wydeptywanie "dzikich ścieżek" na przełaj przez park oraz niszczenie drzew i krzewów. Od roku 1950 do chwili obecnej użytkownikiem pałacu i parku jest Państwowy Dom Dziecka w Górznie.

2. Dawne plany.

W trakcie zbierania danych historycznych nie natrafiono na żadne dawne plany parku ani też nie uzyskano informacji o istnieniu takich planów.

Szkic sytuacyjny parku we wsi Górzno woj. kaliskie

Skala 1:5000

- I pałac
- II magazyn
- III śmietnik
- IV ruiny po oficynie
- 3, 4 cenniejsze gat. drzew
- Laso-park
- " " " polany
- R rola
- miejsca w parku z których robiono zdjęcia

3. Źródła do dziejów parku.

Przy sporządzaniu niniejszego opracowania opierano się głównie na informacjach ustnych mieszkańców Górzna : [REDACTED]

II. Charakterystyka stanu istniejącego.

1. Układ przestrzenny.

Park w Górznie ukształtowany został w formie parku krajobrazowego. Nieduża część parku w najbliższym otoczeniu pałacu skomponowana jest w formie geometrycznego trawnika z kwietnikami i symetrycznie rozmieszczonymi drzewami.

Fot. 1 Pałac w Górznie /Fotografię zrobiono z trawnika znajdującego się przed tarasem pałacu/.

Wnętrze krajobrazowej części parku tworzą duże, otwarte przestrzenie polisk poprzedzielane zwartymi, nierregularnie rozmieszczonymi grupami drzew liściastych i iglastych co przyczynia się do zwiększenia różnorodności w parku. Przed te grupy wychodzą pojedyncze drzewa, często o efektownym pokroju.

Fot.2 Pałac w Górznie /Fotografia została
zrobiona z trawnika znajdującego się
przed frontonem pałacu/

Fot.3 Polana w południowej części parku
/Fotografia została zrobiona z mostku
na głównej alei dojazdowej od połud.
strony parku/.

Poszczególne części parku oraz park z otaczającym krajobrazem łączą liczne perspektywy widokowe. Dopełnieniem całości jest duży, sztucznie utworzony staw o nieregularnie uformowanej linii brzegowej.

Fot.4 Widok pałacu z polany w południowej części parku.

W parku nie występują żadne obiekty budowlano-rzeźbiarskie o charakterze dekoracyjnym, co jest zgodne z tendencjami naturalistycznymi panującymi w końcu XIX wieku.

Do parku prowadzą trzy główne drogi - od strony południowej piękna aleja obsadzone podwójnymi szpalerami dębów i od strony północnej dwie aleje, u wylotu których umieszczone są bramy.

W pałacu znajdującym się w parku mieści się Państwowy Dom Dziecka. Przed frontonem pałacu na obszernym trawniku urządzony jest plac zabaw dla dzieci z usytuowanymi na nim boiskiem, huśtawkami itp. W grupie drzew na lewo od placu zabaw znajduje się śmietnik oraz drewniana szopa używana jako magazyn.

Teren parku nie posiada ogrodzenia, a po istniejącym dawniej ogrodzeniu pozostały jedynie dwie stylowe bramy - obecnie w bardzo złym stanie.

Należy nadmienić, że obecny użytkownik parku nie posiadając funduszy nie jest w stanie zapewnić parkowi dostatecznej opieki.

Fot. 5 - Brama wjazdowa do parku od strony północnej.

Fot. 6 - Główna aleja
dojazdowa
od strony południowej.

2. Skrócona inwentaryzacja roślin

Na terenie parku spotkać można wiele ciekawych gatunków drzew i krzewów wkomponowanych w estetyczną całość.

Na drzewostan parku składają się głównie gatunki krajowe choć nie brak również wielu obcego pochodzenia.

Fot.7 Jedyne rosnący w parku egzemplarz magnoli

Ze względu na wiek parku brak jest bardzo starych, potężnych drzew pomnikowych. Rosną jednak drzewa posiadające wybitne walory pokrojowe, jak np rosnący na polanie naprzeciw frontu pałacu kasztanowiec o piramidalnym pokroju korony oraz trzy lipy szerokolistne rosnące tuż przy pałacu o ciekawie rozdętych pniach na wys. 1,5 m.

Pot. 8 Żywotnik zachodni rosnący na polanie
w południowej części parku przy głównej
alei.

Oprócz pojedynczych drzew występujących na przestrzeniach otwar-
tych znajdują się w parku duże skupiny o charakterze zwartego
drzewostanu, którego procentowy skład gatunkowy podano poniżej.

Procentowy udział gatunków drzew w parku.

Dąb szypułkowy/ <i>Quercus robur</i> L./	-	23,2	%
Świerk pospolity/ <i>Picea excelsa</i> Link/-		20,4	%
Greb pospolity/ <i>Carpinus betulus</i> L./	-	12,9	%
Jesion wyniosły/ <i>Fraxinus excelsior</i> L./-		9,2	%
Klon pospolity/ <i>Acer platanoides</i> L./	-	5,5	%
Wierzba biała / <i>Salix alba</i> L./	-	2,8	%
Klon Jawor/ <i>Acer pseudoplatanus</i> L./	-	2,6	%
Wiąz szypułkowy/ <i>Ulmus laevis</i> PAUL/			
Wiąz górski/ <i>Ulmus glabra</i> MURB /	-	2,4	%
Lipa wielkolistna/ <i>Tilia platyphyllos</i> SCOP/-		2,3	%
Kasztanowiec biały / <i>Aesculus</i> <i>hippocastanum</i> L./	-	1,8	%
Oleza czarna/ <i>Alnus glutinosa</i> GAERTN/-		1,8	%
Lipa drobnolistna/ <i>Tilia cordata</i> MILL/-		1,7	%
Topola biała / <i>Populus alba</i> L./	-	1,7	%

Buk pospolity / <i>Fagus silvatica</i> L./	- 1,5 %
Topola czarna / <i>Populus nigra</i> L./	- 1,4 %
Robinia akacjowa / <i>Robinia pseudoacacia</i> L./	- 1,4 %
Brzoza brodawkowata / <i>Betula verrucosa</i> EHRLH./	- 1,3 %
Inne gatunki	- 6,1 %

W y k a z

cenniejszych gatunków drzew występujących w parku

/położenie drzew w parku oznaczone na szkicu sytuacyjnym/

1. Świerk kłujący/*Picea pungens* ENG./ - 4 szt.
2. Kasztanowiec biały/*Aesculus hippocastanum* L./ - egzemplarz wielopniowy o stożkowatym pokroju korony - 1 szt.
3. Magnolia japońska/*Magnolia kobus* THUNB./ - 1 szt.
4. Żywotnik zachodni/*Thuja occidentalis* L./ - 6 szt.
5. Cyprysik lawsona/*Chamaecyparis lawsoniana* PARL./ 1 szt.
6. Tulipanowiec amerykański/*Liliodendron tulipifera* L./ - 1 szt.
7. Daglezja /*Pseudotsuga taxifolia* BRITT./ - 2 szt.
8. Jałowiec pospolity/*Juniperus communis* L./ - 4 szt, drzewa o stożkowatym pokroju korony
9. Jaszczółca naczyni/*Sorbus aria* CRANZ./ - 1 szt. egzemplarz uszkodzony
10. Jabłoń purpurowa/*Malus purpurea*/ - 3 szt.
11. Dąb szypułkowy forma stożkowata/*Quercus robur* f. *fastigiata* SCHWARZ./ - 2 szt.
12. Choinka kanadyjska/*Tsuga canadensis* CARR./ - 1 szt.
13. Żywotnik olbrzymi/*Thuja gigantea* NUTT./ - 1 szt.
14. Sosna amerykańska/*Pinus strobus* L./ - 1 szt.
15. Cyprysik groszkowy/*Chamaecyparis pisifera* SIEB. et ZUCC./ - 1 szt.
16. Brzoza brodawkowata forma zwisająca/*Betula verrucosa* EHRLH. f. *youngii* ACHN./ - 1 szt.
17. Cyprysik nutajski/*Chamaecyparis nootkensis* SUDW./ - 1 szt.

Wiek drzew występujących na terenie parku w Górznie waha się w granicach od 50 do 80 lat i dlatego też nie spotyka się w nim drzew o charakterze pomnikowym.

Na skutek zaniedbania zabiegów pielęgnacyjnych w okresie powojennym w skupinach drzew powstał gęsty podszyt i podrost z pospolitych gatunków drzew i krzewów.

Stan zachowania i zdrowotności drzew jest w zasadzie dobry.

Jedynie występujące niegdyś licznie wiązy na skutek opanowania ich przez chorobę naczyniową - grafiozę, wymarły a nieliczne pozostałe jeszcze egzemplarze tego gatunku są także zaatakowane przez grafiozę. Poza tym kilka egzemplarzy okazałych wierzb rosnących nad stawem oraz w kępie przed frontem pałacu, posiada zmurszałe pnie i opanowane są przez jemiołę.

Ze względu na ogólnie dobry stan zachowania i zdrowotności drzew, przywrócenie parkowego drzewostanu do świetności nie wymaga dużych nakładów.

3. Analiza stopnia zachowania układu zabawkowego.

Park w Górznie należy uznać za zaniedbany lecz niezdewastowany. Pierwotny plan parku jest jeszcze dobrze czytelny, gdyż poza siecią dróg i ścieżek, których uprzednie rozmieszczenie przeważnie nie jest widoczne, całość założenia ogrodowego przetrwała do czasu obecnego w zasadzie bez większych zmian.

Według informacji mieszkańców Górzna powierzchnia parku nie uległa zmianie. Należy jednak sądzić, że integralną częścią parku był ogród warzywny i sad, znajdujące się obecnie poza parkiem. W północno-zachodniej części parku znajdował się w okresie przed II-gą wojną światową budynek oficyny, który uległ całkowitemu zniszczeniu.

Zniszczeniu uległy prawie wszystkie krzewy ozdobne i prawdopodobnie niejedno drzewo egzotyczne. Należy przypuszczać, że w okresie pierwszych lat powojennych na skutek wyřębu zostały przerzedzone w swym górnym piętrze skupiny drzew, a w ostatnich latach chorobą naczyniową wyniszczyła większość rosnących w parku wiązów. Powstałe w ten sposób luki, zarosły gęstym nalotem pospolitych gatunków drzew i krzewów. Natomiast rozległe przestrzenie otwarte na skutek niehamowanej ekspansji drzew i krzewów z biegiem czasu tracą na swej powierzchni.

Otoczenie drzew, które swym założeniu winny rosnąć samotnie na polanach, obrosły wokół pnia samosiewkami.

Piękny staw o bogato rozezłankowanych brzegach będący niegdyś starannie utrzymany, stanowi scharmonizowaną całość z resztą parku. Współcześnie staw jest bardzo zaniedbany, prawie cały zarośnięty roślinnością wodną a jego brzeg jest porośnięty olszą i wierzbą, także że lustro wody widoczne jest tylko na niewielkiej powierzchni.

Fot.9 Obecny wygląd stawu w parku /fotografię wykonano z mostku na głównej drodze w południowej części parku./.

Usytuowana w otoczeniu pałacu geometryczna część parku, skomponowana w formie regularnych trawników z klombami kwiatów nie jest obecnie wykorzystana zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem. Obszerne trawnik naprzeciw frontonu pałacu wykorzystany jest na plac zabaw dla dzieci. Natomiast trawnik usytuowany za pałacem od strony tarasu zachował swój dawny kształt i utrzymany jest w dość dobrym stanie.

Fot.10 Plac zabaw przed frontonem pałacu.

Ogólnie można stwierdzić, że park w Górznie zachował się do czasów obecnych w stanie, który kwalifikuje go do poziomu wysokiej klasy parku krajobrazowego.

4. Rola obiektu w krajobrazie.

Najbliższe okolice Górzna stanowią monotony, równinny krajobraz rolniczy. Park przyczynia się do podniesienia wartości krajobrazu, zarówno jego walorów estetycznych i funkcjonalnych. Wzbogaca okolicę o nowy, malowniczy składnik związany z otoczeniem przez odpowiednie zakomponowanie wnętrza parku, stworzenie prześwitów i osi widokowych wybiegających poza obręb parku oraz przez przedłużenie jego elementów kompozycyjnych w postaci alei dojazdowych.

W krajobrazie rolniczym ubogim w szatę roślinną, uwidocznie się duże oddziaływanie ekologiczne parku, który łącznie z zadrzewieniami wpływa korzystnie na mikroklimat, stosunki wodne najbliższej okolicy oraz biocenozę pól.

Pozytywną rolę odgrywa park także wobec człowieka wpływając na poprawę warunków zdrowotno-estetycznych wsi Górzno.

III. Wnioski dotyczące:

1. Granice ochrony konserwatorskiej.

Ochroną należy objąć całość parku łącznie z alejami dojazdowymi.

2. Zmiany dotychczasowego sposobu użytkowania parku.

- a. W celu niedopuszczenia do niszczenia parku konieczne jest ogrodzenie jego terenu co przyczyni się do uniemożliwienia wydeptywania ścieżek na przełaj parku przez miejscową ludność ,
- b. przetrwałe jeszcze ozdobne bramy wjazdowe należy poddać konserwacji i wykorzystać przy zakładaniu ogrodzenia,
- c. należy zabronić przejazdu pojazdów mechanicznych przez teren parku,
- d. usytuowanie placu zabaw dla dzieci na trawniku przed frontem pałacu jest niezgodne z pierwotnym założeniem i psuje estetykę tej części parku. Wobec powyższego należy przenieść plac zabaw np. na polanę w północno-zachodniej części parku,

- e. należy zastanowić się nad celowością istnienia drewnianego budynku magazynu i w przypadku stwierdzenia jego niezbędnej konieczności dla potrzeb Państwowego Domu Dziecka, należy go odpowiednio ukryć wśród zieleni obsadzając krzewami,

Pot. 11 Drewniany budynek magazynu.

- f. niepolegnowanie roślinności prowadzi do rozpadu kompozycji przestrzennej i dzielenia parku. Należy więc pod fachowym nadzorem przeszedzić gęsty podszyc bzu czarnego w łopach drzew oraz usunąć samosiewy drzew i krzewów z trawników i pól,
- g. występujące na terenie parku uschłe drzewa należy wyciąć i w miejscach ich sadzić te same gatunki i odmiany,
- h. zarosnięty roślinnością wodną staw winien być oczyszczony i w miarę możliwości pogłębiony a wydobyty z dna muł należy rozplantować lub wywieźć poza teren parku,
- i. niezagospodarowany teren po byłej oficynie stanowiący obecnie otwartą przestrzeń zarosniętą chwastami powinien być oczyszczony i obsadzony gatunkami drzew występujących w sąsiedztwie,

Przeprowadzając jakiegokolwiek prace porządkowe, konserwatorskie itp., należy bezwzględnie dążyć do zachowania stylowej kompozycji parku w jej niezmienionej formie przestrzennej przez zachowanie ukształtowania powierzchni, sieci dróg i alejek oraz rozmieszczenia drzew rosnących w grupach lub pojedynczo i skupin krzewów w takiej formie jaką założył projektant.